1893 — 1973
80 років
Служби Народові

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
"Svoboda", 81-83 Grand St.
Jersey City, N.J. 07303
434-0237
434-0807
УНСоюзу: 435-8740
— Тел. з Ню Йорку: —
BArcly 7-4125
УНСоюзу: BArcly 7-5337

РІК LXXX. Ч. 82. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК П'ЯТНИЦЯ, 4-го ТРАВНЯ 1973 ЦЕНТІВ 15 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK FRIDAY, MAY 4, 1973 No. 82. VOL. LXXX.

КОРОТКІ ВІСТКИ

Четвер, 3 травня 1973

АРҐЕНТИНСЬКА ВІЙСЬКОВА ВЛАДА ПРОГОЛОСИЛА в Буенос Айрес та у п'яти найбільших провінціях Арґентини вийнятковий стан у зв'язку з терористичною діяльністю троцькістської групи, відомої під назвою Народна Революційна Армія. Цій групі приписують вбивство адмірала у відпустці, колишнього шефа штабу арґентинських збройних сил, Ермеса Квіхада.

„ПОСТАРІННЯ" РОЗВІДЧОГО ПЕРСОНАЛУ — НАЙБІЛЬША ПРОБЛЕМА Центральної Розвідчої Аґенції, заявив її директор Джеймс Р. Шлезінґер. Багато службовців цієї аґенції, які виконують розвідчу службу за кордонами ЗСА мають більше як 50 років життя і розглядають цю службу як своєрідну синекуру, через що немає можливости доповнити Аґенції молодшим елементом. Дж. Шлезінґер запропонував плян реорганізації Аґенції.

КОНҐРЕС СХВАЛИВ ПРОДОВЖЕННЯ НА НАСТУПНИЙ РІК повновластей президента Ніксона встановляти контролю цін та платень. Новий закон увійшов в силу з 30 квітня на 1 травня, автоматично після того, як вигасли попередні повновласті Президента. В новий закон Конґрес включив ряд додатків щодо окремих аспектів американського господарського життя, на які не хотів погодитися президент Ніксон, а які, не маючи іншого виходу, акцептував, підписавши новий закон.

АМЕРИКАНСЬКІ ЖИДИ НЕЗАДОВОЛЕНІ ВИМОГОЮ ПРЕЗИДЕНТА НІКСОНА стосувати „тиху дипломатію" в справі еміґрації з СССР. Жиди вимагають, щоб президент Ніксон відмовився дати Совєтському Союзові статус упривілейованої держави до того часу, поки СССР не погодиться скасувати еміґраційних обмежень.

ФРАНЦІЯ І НІМЕЧЧИНА ПОРОЗУМІЛИСЯ щодо співпраці й фінансування космічної програми. Випуск першого спільного штучного сателіта без будь-якої допомоги збоку Америки передбачено на 1980 рік. Зате рішено припинити всі досліди й приготування, що їх група західньо-европейських держав вела від 6-ох років, видаткувавши вже 700 мільйонів дол.

У СТОЛИЦІ ПІВНІЧНОЇ ІРЛЯНДІЇ БЕЛФАСТІ ВІДБУЛАСЯ демонстрація з обкидуванням поліції і британського війська камінням, у протесті проти рішення видати Південній Ірляндії 18-тирічного Роберта Тейлора, що йому закинули вбивство двох осіб.

ЯПОНІЯ ЗАПЛАТИЛА Америці 175 мільйонів долярів, як останню сплату за достави харчів безпосередньо після закінчення останньої світової війни. В Японії була тоді гостра харчова криза і генерал Даґлес МекАртур, який прийняв був капітуляцію Японії, домагався від Конґресу негайного вислання туди великих харчових транспортів.

В ІНДІЇ ПРОДОВЖУЄТЬСЯ харчова криза. Майже цілком зужитковано вже два мільйони тонн зерна, закупленого в ЗСА, Канаді й Арґентині й уряд рішив закупити дальших два до п'ять мільйонів тонн. Індійський уряд загрозив різкими репресіями приватним гуртовим харчовим фірмам, які почали ховати харчі, коли уряд перебрав на себе монопольне право купувати харчі за кордоном.

В'ЄТНАМСЬКІ КОМУНІСТИ ВІДМОВИЛИСЯ ґарантувати безпеку членам Міжнародної Контрольної Комісії, які мали бути приявними при виміні цивільними полоненими та в'язнями, що перебували у державних південно-в'єтнамських таборах і в'язницях та в руках В'єтконґу. Тому південно - в'єтнамський уряд відмовився звільнити цивільних в'язнених комуністів і цю процедуру відкладено знову на пізніше.

У ЗАХІДНЬОМУ БЕРЛІНІ КОМУНІСТИ ПОШКОДИЛИ 9 автомобілів в американській частині міста, помазавши їх фарбою з закликами „Геть з Камбоджи" і т. п. Одночасні демонстрації комуністів в різних европейських столицях проти участи американського летунства у війні в Камбоджі свідчать про виданий згори наказ з якогось осередку комуністичної пропаґанди.

У 80-РІЧЧЯ „СВОБОДИ"

ЗДОБУТКИ ОБЛАСТЕЙ УНСОЮЗУ В КВІТНІ 1973

	Кількість Відділів:	Здобуто членів:		Кількість Відділів:	Здобуто членів:
Організатор:			*Організатор:*		
С. ГАВРИШ			*М. СНІГУРОВИЧ*		
Округи:			*Округи:*		
Філядельфія	37	33	Бостон	5	3
Нюарк	22	5	Ню Гейвен	19	15
Перт Амбой	12	2	Вунсакет	7	1
Аллентавн	12	7			
Балтимор	9	12	*Разом*	*31*	*19*
Пассейк	7	1			
Джерзі Сіті	11	2			
Шамокин	21	7	*Організатор:*		
Вилкс Бери	9	4	*В. ДІДЮК*		
Скрентон	8	1	*Округи (Схід Канади):*		
Разом	*148*	*74*	Торонто	25	18
			Монтреаль	9	3
Організатор:			Ніяґара	9	17
Є. РЕПЕТА					
Округи:			*Разом*	*43*	*38*
Чикаґо	35	26			
Клівленд	20	18	Захід Канади	22	3
Янґставн	9	3			
Детройт	20	18			
			БЕЗ ОБЛАСНИХ ОРГАНІЗАТОРІВ:		
Разом	*84*	*65*	*Округи:*		
Організатор:			Міннеаполіс	7	2
В. ОРІХОВСЬКИЙ			Піттсбурґ	19	3
Округи:			Центральна	6	3
Боффало	10	3	Ст. Луіс	7	—
Ню Йорк	35	21			
Рочестер	9	12	*Разом*	*39*	*8*
Сиракюзи-Ютика	14	24			
Трой	7	24	Необ'єднані Відд.	21	9
Разом	*75*	*84*	*Загальна сума*	*463*	*300*

Уряд поновив частинну контролю цін

Вашинґтон. — Враховуючи дальший ріст цін і збільшену інфляцію від часу започаткування т. зв. третьої фази у стабілізації цін та платень, президент Р. Ніксон остаточно рішився на деякі заходи, щоб цей ріст цін припинити. Понад 600 великих корпорацій, які річно продають товарів на суму не менше 250 млн. долярів, є від тепер зобов'язані інформувати Уряд про свій плян підвищити ціни порівняно з рівнем з 10 січня 1973 р. Уряд дозволяє автоматичну підвишку цін у межах між одним і півтора процентів і на це ніякої згоди Уряду не потрібно. Повідомляючи про таке своє рішення, президент Ніксон одночасно остеріг мешканців ЗСА перед надмірним оптимізмом щодо скорого обниження цін, чи припинення інфляційного тиску. За його словами, у найближчих місяцях ледве чи пощастить втримати інфляцію у бажаних границях 2.5%. Перший квартал 1973 року виявив інфляцію на висоті 4%. Чи і в якій мірі частинне поновлення контролі цін вплине на рівень інфляції — важко сказати, але багато економістів вважають, що того роду заходи незадовільні. Організоване робітництво зі свого боку також незадоволене цим останнім рішенням Президента, мовляв, плян президента Ніксона тільки прикриває фактичний загрозливий стан у країні і не дає ніякої реальної розв'язки. Вислів цьому дав Джордж Міні, президент Американської Федерації Праці та Конґресу Індустріяльних Організацій, у статті, яку опублікував „Ню Йорк Таймс" з 3 травня, пишучи про „брехні і факти". За словами Джорджа Міні, „Уряд Ніксона започаткував нову пропаґандивну кампанію з метою заховати факти зростаючої інфляції, безперервного високого безробіття, нагромаджуваного бюджетового дефіциту і загрозливого спадку у публічному довір'ї". Вістка про поновлення контролі цін мала позитивний вплив на американську біржу, де за останній час дуже обнизились ціни на вартісні папери, а на вістку про контролю цін — середня Дов-Джонс індексу піднеслася на понад 11 пунктів. За останній місяць ця середня Дов-Джонс обнизилась на понад 100 пунктів.

Лава присяглих переслухує Ерліхмана та Галдемана

Вашинґтон. — Джон Ерліхман та Г. Р. Галдеман, недавно високі службовці в Білому Домі, почали складати свої зізнання перед лавою присяглих 3 травня в справі своєї участи у вотерґейтській афері. Крім них зізнання складатиме також Марта Мічелл, дружина кол. головного прокуратора ЗСА Джона Мічелла. Марта Мічелл, як відомо, весь час заявляла, що вона знає чимало деталів вотерґейтської афери і про них розкаже, щоб доказати, що її чоловік став „жертвою змови". Як додатково виявилося, шпигувальна акція з боку республіканців на відтинку Демократичної партії була набагато ширша, як досі про це було відомо. Ця шпигунська акція почалася ще в 1971 р., коли опитування Ґеллупа виявили, що президент Р. Ніксон є позаду сенатора Москі. Згідно з інформаціями, високопоставлені службовці Білого Дому і члени Комітету перевибору Президента розглянули ряд заходів, щоб здескридитувати сенатора Москі, а одночасно створити умови для того, щоб кандидатом Демократичної партії була обрана така особа, яка не становила б якоїсь особливої загрози для президента Ніксона. Вибір впав тоді на сенатора МекҐоверна з уваги на його радикальні ліві погляди, що давало підстави припускати, що він не знайде підтримки збоку більшости американських виборців. Розкриття щораз то ширших розмірів вотерґейтської афери скріплюють вимогу з боку Конґресу, щоб для переведення слідства в цій справі був призначений спеціяльний слідчий. З кіл Конґресу інформують, що передумовою затвердження кандидатури Е. Річардсона на головного прокурора буде, щоб він призначив такого спеціяльного слідчого. Як відомо, Річардсон має повновласті тід Президента такого слідчого призначити і тому в Конґресі сподіваються, що він з цих повновластей скористає.

Джон Коннелі приєднався до Республіканської партії

Юстон, Тексас. — Довго заповідана і передсказувана зміна в партійній приналежності Джона Коннелі, відомого демократичного діяча та близького співробітника президента Линдона Б. Джонсона, остаточно сталася 2 травня, коли він формально повідомив про те, що приєднується до Республіканської партії, бо Республіканська партія стоїть ближче до думок, потреб і прагнень американського загалу. Головним аргументом проти Демократичної партії у Коннелі було те, що Демократична партія пересунулася так далеко на ліво, що перестала бути речником величезної американської більшости, яка займає осередні позиції в американському політичному житті. Треба сподіватися, що цей перехід Коннелі до Республіканської партії був зумовлений його пляном змагатися за кандидатуру цієї партії на чергового президента ЗСА. Президент Ніксон дуже тепло привітав цей перехід Джона Коннелі до республіканців. Як відомо, між Коннелі і президентом Ніксоном існує значна однозгідність в поглядах, а сам Коннелі є великим прихильником політики президента Ніксона.

Д-Р К. САВЧУК У СТІВЕНС ІНСТИТУТІ

На запрошення Департаменту Воєнної Авіяції Технологічного Інституту Стівенса в Гобокен, Н.Дж., проф. д-р Константин Савчук виголосив чотири лекції в лютому і березні ц.р. Лекції були на загальну тему: „Революційна, конвенційна та нуклеарна доктрина комуністичного Китаю". На бажання студентів і голови згаданого департаменту (полковника авіяції), проф. Савчук виголосить ще одну лекцію пізніше, у весняному семестрі.

У СТОРІЧЧЯ НТШ

Наукові доповіді у 100-річчя НТШ в Чикаґо відбудуться в суботу, 5 травня 1973, о 5:00 годині по полудні в залі Українського Народного Союзу при 843 Н. Вестерн евеню. Теми доповідей: проф. д-р Степан Самбірський — „Вклад НТШ в науку про самобутність українського мовознавства"; проф. д-р Дмитро Штогрин — „Вклад НТШ в науку про самобутність українського літературознавства"; проф. д-р Степан Горак — „Вклад НТШ в науку про самобутність історії України".

Ніксон конферуватиме в Европі також з лідерами НАТО й Економічної Спільноти

Вашинґтон. — Коли президент Ніксон відвідає осінню цього року деякі столиці Західньої Европи — Лондон, Париж, Бонн і Рим — то він прибуде також до Брюсселю, де є головні квартиря Північно-атлантійського Союзу (НАТО) та Европейської Економічної Спільноти — виявив канцлер Західньої Німеччини Віллі Брандт після своїх дводенних нарад з президентом Ніксоном і іншими членами Уряду у Вашинґтоні. У проголошеному американсько-німецькому комунікаті на закінченні розмов Ніксона й Віллі Брандта, стверджено, що проблема взаємовідносин Америки і Західньої Европи не висуває таких труднощів, щоб їх не можна згідливо і приязно поладнати. Віллі Брандт висловив переконання, що — згідно з ідеєю про „новий Атлантійський чартер", що її вперше заторкнув в минулому тижні Генрі Кіссінджер, вдасться скласти такий „новий чартер" співпраці ЗСА з Західньою Европою так, щоб можна було поширити його також на співпрацю з Канадою і Японією. Віллі Бранд рішуче заперечив, наче б між Америкою і Західньою Европою, чи пак її 9-ма державами, що належать до Европейської Економічної Спільноти, мало прийти до торговельної війни. Він висловив переконання, що переговори в справі торговельних взаємин між ЗСА і ЕЕСпільнотою доведуть до повного успіху на базі свободи торгівлі.

Петро Якір перестерігає з тюрми акад. Сахарова, що його писання використовує антисовєтська пропаґанда

Москва. — Посилюючи тиск на акад. Андрія Сахарова, щоб він припинив свої виступи в обороні громадянських прав в Совєтському Союзі і разом з цим діяльність очолюваного ним комітету людських прав, московський КҐБ, тобто Комітет Державної Безпеки, передав йому відкритого листа нібито від совєтського дисидента Петра Якіра, який перебуває в тюрмі без суду ще з минулого року. За своїм змістом і спрямуванням цей лист дуже нагадує такі ж листи, фабриковані московським НКВД за Сталіна з „каяттям" ув'язнених й обвинуваченнями невигідних режимові осіб. В цьому листі П. Якір признається з каяттям, що він був автором низки листів з наклепами на совєтську суспільну і державну систему і що він переховував дома і поширював антисовєтську літературу й інформації, які були спрямовані на поборювання совєтського ладу і в деяких випадках опинялися за кордоном і були „негайно використовувані відомими ворожими чинниками для пропаґандивних цілей проти нашої батьківщини — Совєтського Союзу". Водночас із цим П. Якір стверджує у своєму листі, що й писання акад. А. Сахарова були „використовувані антисовєтськими пропаґандистами ще з 1968 року", тобто з часу написання акад. А. Сахаровим відомого з публікацій за кордоном його трактату про конверґенцію соціялістичної і капіталістичної систем. П. Якір, який перебуває під слідством КҐБ, мав признатися до широкої антидержавної активности і мабуть обтяжив у своїх зізнаннях багатьох діячів дисидентського руху.

В редакційній колеґії „Комуніста України" проведено чистку

Київ. — Водночас із появою спрямованої проти П. Шелеста п. н. „Про серйозні недоліки та помилки одної книги" статті в 4-му, квітневому числі теоретичного і політичного органу Комуністичної Партії України „Комуніст України", в редакції цього журналу проведено чистку, яка завершилася усуненням чотирьох членів його редакційної колеґії. Із 12-членної редакції „Комуніста України" були усунені: В. В. Цвєтков, В. Шинкарук, З. П. Шульга і навіть міністер закордонних справ Української Георгій Г. Шевель. На їх місце увійшли маловідомі із своєї діяльности в партійному апараті, правдоподібно співробітники КҐБ — Г. К. Крючков, В. К. Логвиненко, І. З. Орел і Ф. М. Рудич. Зміна на пості головного редактора цього журналу була проведена ще в листопаді минулого року. Валентина Михайловича Терлецького, совєтського історика, фахівця у галузі історії совєтського суспільства, держави і права УССР, автора багатьох праць і члена КПСС ще з 1938 року замінено якимось В. Ф. Сокуренком. Усунений із ред. колеґії „Комуніста України" Георгій Г. Шевель покищо, як виходить з повідомлень совєтської преси, ще перебуває на пості міністра закордонних справ УССР. Восени минулого року він репрезентував Українську ССР на Генеральній Асамблеї ОН у Ню Йорку.

Довготермінове „інтернаціональне виховання" трудящих

Київ. — Згідно з постановою Колеґії міністерства культури УССР, секретаріяту ЦК ЛКСМ України (комсомолу) та правління „Знання" Української ССР, в Україні відбуватиметься від квітня 1973 р. до січня 1975 р. т. зв. „республіканський огляд діяльности культурно-освітніх закладів по інтернаціональному та патріотичному вихованні населення". Мета такого майже дворічного „огляду" — це забезпечити „дальше практичне здійснення рішень XXIV з'їзду КПРС з питань виховання трудящих, посилення діяльности закладів культури по пропаґанді і глибокому роз'ясненню ідейно-теоретичних положень, політичних висновків та завдань, визначених у доповіді генерального секретаря ЦК КПРС тов. Л. І. Брежнєва „Про п'ятдесятиріччя Союзу Радянських Соціялістичних Республік, документів і матеріялів спільного урочистого засідання ЦК КПРС, Верховної Ради СРСР і Верховної Ради РРФСР, присвяченого 50-річчю утворення Союзу СРСР, підвищення ролі культурно-освітніх закладів у загальній системі ідеологічної роботи партії по комуністичному вихованні населення, піднесення трудової та політичної активности трудящих по виконанню завдань дев'ятої п'ятирічки, її третього, вирішального року". Щоб стимулювати того роду „активність", визначено нагороди для окремих клюбів та будинків культури у формі „почесних грамот", а також грошевих премій для активістів.

ФІЛЯДЕЛЬФІЙСЬКА ГРОМАДА ПРИГОТОВЛЯЄТЬСЯ ДО ЗУСТРІЧІ ВЕРХОВНОГО АРХИЄПИСКОПА

Філядельфія, Па. (О. Луцький). — Для достойних вітань у Філядельфії Голови Помісної Української Католицької Церкви Їх Блаженства Верховного Архиєпископа й Кардинала Кир Йосифа, створився тут об'єднаний Громадський Діловий Комітет під патронатом Митрополита Амвросія Сенишина. Загальне керівництво та координація праці Екзекутиви Комітету й багатьох ділових комісій є в руках Владики Василя Лостена. До Президії Громадського Комітету, обраного на спільній нараді представників товариств й організацій у Філядельфії 12-го квітня ц.р., ввійшли: д-р Іван Скальчук — голова; заступники голови: д-р Мирослав Навроцький, проф. д-р Богдан Гнатюк і д-р Микола Ценко; секретарі: д-р Ярослав Бернардин й інж. Володимир Медуха та мгр Володимир Яців — фінансовий референт. Тоді теж обрано 8 ділових комісій. На спільній нараді Президії Громадського Комітету й представників комісій в понеділок, 30-го квітня ц.р., предсідник нарад Владика Василь Лостен подав до відома такий передбачуваний плян побуту Блаженнішого Верховного Архиєпископа на терені Філядельфії:

Субота, 13-го травня 1973: причал літака на Міжнародне летовище у Філядельфії о год. 4:46 по пол. та привітання Їх Блаженства, правдоподібно на "Observation Deck" при головному будинку. В привітаннях візьмуть участь громадські організації з прапорами, зорганізована молодь у своїх одностроях, в тому окрема група пластунок в історичних та народних одягах, та миряни. Передбачається, що в короткому привітальному церемоніялі на летовищі вітатимуть Голову Помісної Української Католицької Церкви Філядельфійський Митрополит Амвросій Сенишин, діти з квітами, голова Громадського Комітету, представник мирян та посадник міста.

Після привітання відбудеться в окремій залі на летовищі пресова конференція від год. 5:30 до 6-ої з представниками преси, телевізії й радіо. Акредитовані представники української преси та члени Пресової Комісії Громадського Комітету матимуть змогу також взяти участь у тій конференції. До Пресової Комісії входять представники редакцій обидвох українських щоденників, тижневиків і журналів та українських радіогодин. Президію Пресової Комісії очолює Преосв. Кир В. Лостен як голова, д-р Леонід Рудницький — заступник голови й секретарі п-і Володимира Ценко та мґр Олександер Луцький.

Після Пресової Конференції, в суботу вечером о 7-ій год. буде відслужений Молебен в соборі Непорочного Зачаття при вул. Френклін, а після того тамже — зустріч з молоддю.

Службу Порядку на лето-

(Закінчення на ст. 4-ій)

ЗАКЛИК ВЛАДИКИ ЛОСТЕНА

Філядельфія. — У зв'язку з приїздом до Філядельфії 12-го травня ц.р. первоієрарха Помісної Української Католицької Церкви Блаженнішого Верховного Архиєпископа і Кардинала Йосифа, генеральний вікарій Філядельфійської Митрополії єпископ-помічник Василь Лостен звернувся до духовенства та громадських установ з таким закликом:

Приїзд Блаженнішого Верховного Архиєпископа, Кардинала Кир Йосифа на американську землю є вдруге важливою подією для нас усіх. Ми, українці католики, будемо знову мати честь і шану вітати Його Блаженство Первоієрарха Кир Йосифа VII.

Блаженніший Верховний Архиєпископ Кардинал Кир Йосиф прибуде до Філядельфії в суботу, 12-го травня 1973 року літаком Allegheny Air Lines в годині 4:46 по полудні. На летовищі (Philadelphia International Airport) будуть вітати його церковні і світські провідники при численній участі молоді української спільноти. Того самого дня, в годині 7-ій ввечері, буде відслужений Молебень в честь Матері Божої в митрополичому соборі Непорочного Зачаття. В неділю, 13-го травня 1973 р., в годині 10:30 рано, Його Блаженство Первоієрарх Кир Йосиф відслужить Архиєрейську Божественну Літурґію на площі Прп. Сестер Василіянок у Факс Чейсі, Па. В годині 7-ій ввечері відбудеться величавий бенкет в честь Його Блаженства в Шератон Готелі.

Блаженніший Верховний Архиєпископ Кардинал Кир Йосиф буде не тільки гостем ВПреосв. Митрополита Кир Амвросія Сенишина, ЧСВВ, але й усіх українців-католиків, всіх церковних і народних організацій, тому ми всі своєю особистою присутністю повинні вшанувати Високодостойного Гостя. Первоієрарх Кир Йосиф приїхав здалека, щоб бути з нами, чи ми будемо жалувати труду прибути до Філядельфії, щоб побачити Високодостойного Гостя, який за Католицьку Віру терпів 18 років в большевицьких тюрмах? Ми сильно віримо, що духовенство, монаші чини і згромадження, церковні і народні провідники зі своїми членами та всі українці католики візьмуть численну участь в торжествах у Філядельфії 12-го і 13-го травня ц.р., в присутності Його Блаженства Первоієрарха Кир Йосифа.

З цієї нагоди бажаю всім щасливої подорожі до Філядельфії, та й залишаюся з християнським привітом,

† ВАСИЛЬ
Єпископ-помічник
Генеральний Вікарій

Президія Верховної Ради УССР займалася справою виборів до місцевих рад

Київ. — На останньому засіданні Президії Верховної Ради УССР 24 квітня найбільше уваги було відведено двом справам: виборам до місцевих рад УССР та боротьби з пияцтвом в Україні. Коли йдеться про вибори до обласних, районних, міських та сільських рад, то тут найважливішим було питання про те, як найкраще використати ці вибори по лінії пропаґанди головних напрямних совєтської зовнішньої і внутрішньої політики серед населення. Питання боротьби з пияцтвом в Україні обговорено у зв'язку зі звітом голови обласної ради Хмельницької области О. І. Товстановського „Про заходи по посиленню боротьби проти пияцтва і алкоголізму". Президія звернулася до Міністерства культури УССР з закликом посилити культурну роботу з молоддю, в першій мірі під кутом культурного використовування дозвілля, щоб в той спосіб ефективніше боротися з пияцтвом та самогоноварінням.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Ass'n, Inc. at 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Ми в Гарварді

Як громадяни Америки, ми маємо право кожну американську школу вважати і називати „нашою", бо такою вона для нас є. Але в цьому випадку, пишучи про Гарвардський університет, маємо на думці таки справді нашу його частину: встановлені в ньому завдяки жертвенності наших громадян українські студії із трьома їх катедрами — української мови, літератури й історії та їх запевідженим уже Українським Науковим Інститутом, остаточне здійснення якого передбачене на 1976-ий рік, коли З'єднані Стейти Америки відзначатимуть 200-річчя своєї незалежности, що вимагатиме дальших поважних зусиль і пожертв. Ясно, що в такій ситуації, після складених уже пожертв і запланованих нових, кожному насувається оправданий запит: як же виглядає і що являє собою цей наш Гарвард?

Багато дечого на цю тему вже написано і сказано, багато доброго, як і дещо критичного, як звичайно водиться у вільному суспільстві. В одному й другому випадку траплялися і деякі перебільшення, доходило до гострої полеміки і взаємних обвинувачень та навіть образ. Але все це тільки підкреслює важливість справи. Відомо ж бо, що громи б'ють головно у високі вежі, а не в малі кучі. Однак у позитивних, як і в критичних перебільшуваннях дійсний образ справи може бути викривлений в один чи другий бік. З цього напевно здавали собі справу власті „нашого Гарварду", від президента д-ра Бока починаючи, а на очолюваному проф. д-ром Омеляном Пріцаком Гарвардському Комітеті Українських Студій і гарвардських студентах кінчаючи, влаштувавши минулого понеділка публічний, перший у Гарварді захист першої дисертації з української історії докторанта Ореста Субтельного. Проф. Пріцак, відкриваючи сесію публічного захисту докторантської дисертації, виразно вияснив причину свята: дати жертводавцям нагоду побачити і переконатись, „як працюють їхні гроші" в нашому Гарварді.

Не думаємо, що на цій сесії і опісля на прийнятті у президента Гарварду д-ра Бока була хоч одна людина, яка не була захоплена тим, що побачила і почула. Сесія більше, як потвердила знаменну проповідь про невірних томів о. шамбеляна Мирослава Харини під час Богослуження, що ним попереджено сесію. Можна тільки жалкувати, що їх усіх не було на тій сесії, бо, слідкуючи за нею і прислухаючись її перебігові, слухаючи висновки висококваліфікованих опонентів та блискучі відповіді і вияснення докторанта, слухаючи, зокрема, завваги і запевнення президента Гарварду, який цим разом навіть не дбав про „академічний холод", але із неприхованим зворушенням та сердечністю говорив про український мандат і зобов'язання Гарварду у безконечність змагатись за правду про Україну, кожний „невірний Тома" цілком певно повторив би біблійного, парафразуючи його оклик: так, це справді наш Гарвард!

Першу катедру українських студій в Гарварді встановлено п'ять років тому, що аж ніяк не дає ще відповідної перспективи для повної оцінки цих студій та до прогноз на майбутнє. Але навіть деякі „подробиці", що трапились під час святкувань минулого понеділка, можуть бути характеристичні, не говорячи вже про виступ і зобов'язуюче запевнення президента Гарварду.

Факт, що в тому престижевому університеті, який до започаткування в ньому українських студій вважався за майже недоступну для української правди фортецю, відбувся успішний захист докторської дисертації на тему Пилипа Орлика і його доби, що — за словами проф. д-ра Олександра Оглоблина, одного з опонентів дисертації — є в поневоленій Україні „невблаганним табу", говорить своєю мовою. Говорить нею і така, на перший погляд, мала подробиця, як докторант у відповідь одному з опонентів заявив, що він свою дисертацію приготовляв „з українського, а не будь-якого іншого погляду". Отже, якщо сьогодні в Гарварді „український погляд" є науковим аргументом в обороні докторської дисертації, то це розвиток і зміна, про яку не можна було б і мріяти ще п'ять років тому.

Ясно, що „наш Гарвард", при всіх своїх світлах, має і свої тіні. Недоліки і недомагання є такою самою складовою частиною життя, як успіхи і невдачі, здоров'я і недуги. Але ми вже є в Гарварді, там нас шанують і з нами рахуються, і це чи не найбільше досягнення в історії українського поселення в Америці, як зважити на ролю Гарварду не тільки в науці.

Ще недавно, за президентури Джона Ф. Кеннеді, американці жартували, що хто бажає дістатися до Вашингтону, нехай іде до Гарварду і там зверне вліво. Ми можемо мати багато надії, що при дальшій нашій підтримці і розбудові українських студій ми зможемо поважно причинитись до того, щоб усім тим, які ідуть до Вашингтону через Гарвард, вказувати правильніший шлях.

Облуда миролюбности

Промови теперішнього „першого між першими" володарями в Кремлі, Леоніда Брежнєва, на минулотижневому засіданні ЦК компартії СССР та на першотравневій параді у Москві були сповнені миролюбних слів на адресу Заходу, в підкреслюванням покращаних зв'язків з Францією, Західньою Німеччиною, Америкою і Японією. Але водночас Совєтський Союз збройться на суходолі, у повітрі і на морях так нагально, „немаче Третя світова війна мала б вибухнути завтра досвіта", — стверджує тижневик „ЮС Нюз енд Ворлд Ріпорт" з 7 травня ц. р. Совєти мають тепер під зброєю 3,675.000 вояків, а ще 3 мільйони віком нижче 27 років можуть виставити протягом 60 днів. Разом із своїми сателітними державами СССР має тепер у бойовому стані 62 дивізії. Західні військові фахівці вважають, що кремлівські володарі приготовляються до двофронтової війни, яку започаткують за зразком Гітлера „бліцкрігом" проти Західньої Европи, щоб, заволодівши нею, кинути всю свою збройну силу проти Китаю . . .

Вся теперішня так звана мирова офензива Москви має на цілі приспати чуйність Заходу, заколисати Захід перспективою „вічного миру", спертого на бозі „взаємної пошани та взаємної користи" і осягнути — завдяки доставам машин з Америки — таку перевагу збройної сили, щоб могти реалізувати мрію „угроблення" вільного світу. Єдина надія, що в головній квартирі НАТО у Брюсселі і в Пентагоні здають собі справу і не допустять, щоб Москва розіграла ту підступну гру.

В. Ткач

ШЕЛЕСТ — „БУРЖУАЗНИЙ НАЦІОНАЛІСТ"?

У нашій статті п. н. „Чому ж насправді усунуто Шелеста"? („Свобода" з 6 липня 1972 р.) висловлювався погляд, що західні коментарі, згідно з якими усунення Шелеста з посту першого секретаря КП України треба пояснювати його спротивом щодо нової політичної лінії Брежнєва шукати „відпруження" і „замирення" із Заходом, неправильні або недостатні. В згаданій нашій статті говорилося: „З відомостей, які просякають через ,залізну заслону'... виходило б, що Шелеста усунуто не тільки тому, що він ,не вправвся' із завданням здушити новітній рух спротиву в Україні, але й був, до певної міри, противником занадто гострих репресій проти т. зв. ,українських буржуазних націоналістів'... Ці самі джерела говорять про те, нібито Шелест виступав також проти безоглядного господарського визиску України московським центром".

Ще одна цитата з нашої тодішньої статті: „Лише майбутнє може трохи вияснити справу: чи Шелеста відкликано з України лише тому, що як він не ,старався', але на погляд Москви не виявив потрібної рішучости в зламанні опозиційного руху в Україні, чи, може, він таки „осмілювався" перечити Кремлеві, коли „місцеві' українські інтереси занадто занедбувалися? Якщо він зробить у Москві кар'єру, подібну до кар'єри Підгорного, то це буде промовляти за перше припущення. Якщо ж його спіткає доля Кириченка, то це може свідчити про те, що в Шелеста були таки краплини українського — повторюємо, своєрідного — патріотизму".

Тепер маємо новітню сенсацію з України. Часопис „Комуніст України" обрушився з різними нападами на Шелеста. Найбільше критикується видану ще в 1970 році книжку Шелеста п. н. „Україно, наша радянська", в якій большевицькі цензори аж тепер знайшли неправильний підхід до українського історичного минулого, бо історію України не можна, мовляв, інтерпретувати окремо від історії Росії. „Критика" не називає Шелеста „українським буржуазним націоналістом", але її гострота і методи нагадують таку ж критику у відношенні до „українського буржуазного націоналізму". Зрештою, це тільки початок „критики": як відомо, в Совєтському Союзі „критика" якогось діяча починається не відразу з усією силою, але з часом доходить до цілковито нищівного тону. Залежить від того, як треба покарати даного діяча, при чому в різних стадіях нагінки може прийти й до „каяття" обвинуваченого. Виглядає так, що „критики" мусіли поспішно виконати своє завдання, і саме на пленумі ЦК КПСС, що відбувся в днях 26-27 квітня, В. Шелеста виключено зі складу членів Політбюра ЦК КПСС в „зв'язку з його відходом на пенсію", хоч в Політбюрі залишився дехто далеко старший від нього віком.

У цій статті ми не будемо входити в деталі „обвинувачень", що їх поставлено Шелестові: на це завчасно — треба мати більше „матеріялу", що його, певно, незабаром достачить совєтська преса. Тут хочемо лише ствердити, що минулорічне усунення Шелеста з посту першого секретаря ЦК КП України мало таки далеко глибші причини, ніж звичайні пересунення в совєтському апараті через якісь, може, недотягнення. Ці причини були, безумовно, внутрішнього характеру і не торкалися здогадних розходжень з Брежнєвим у площині міжнародної політики. Очевидно, йшлося тут про погляди на характер українського руху спротиву і методи його поборювання. Може, справді, мають рацію ті українські коментатори, які вважали, що Шелест був проти занадто гострого поборювання т. зв. „легальної" опозиції серед українців, і декого з учасників тої опозиції навіть брав під свій захист.

Якщо тепер ми є свідками безоглядного загострення натиску на українську опозицію у всіх її формах, то не диво, що розпочинається нагінка й проти того, хто буцімто завинив у зміцненні й поширенні цієї опозиції. І усунення Шелеста означає, очевидно, те, що ми будемо далі свідками посилення репресій і жорстокого здушування всяких проявів спротиву в Україні. Це та сумна дійсність, з якою мусять рахуватися вільні українці і відповідно до цього унапрямлювати свої протизаходи.

Треба ще й ще раз поробити певні висновки з того становища, в якому перебуває поневолена й окупована Україна. Перш за все, на нашу думку, було б помилкою робити з Шелеста якогось новітнього українського героя і мученика. Не тому, що ми йому такою поставою могли б пошкодити, але тому, що Шелеста не можна робити за зразок українського патріота. Він бо довгі роки був намісником в Україні, відповідаючи за справність окупаційного совєтсько - російського апарату в поневоленій Україні. Приклад Шелеста можна лише вважати за дуже корисну ще одну „науку" для тих наївних, які вважають, що з Москвою можна якось домовитися і якось „співіснувати".

Випадок з Шелестом найяскравіше доводить, що жадних надій на якусь „лібералізацію" режиму в СССР — тим більше в національній ділянці — покладати не можна. Всі такі надії треба вважати (зрештою, як це було ясно й раніше) за цілковиту фантазію.

З цього мусять витягнути відповідні висновки й відпо-

(Закінчення на стор. 4-ій)

Антін Рудницький

ЧИ МОЖНА ВІДЗНАЧАТИ 100-РІЧЧЯ НТШ БЕЗ КОБЗАРЕВОЇ МУЗИКИ?

У зв'язку з наміченими святкуваннями сторічних роковин існування Наукового Товариства ім. Шевченка, нашої найстаршої, передової наукової інституції, мимоволі насувається питання: невже такий важливий для загально - української спільноти ювілей можна як слід відзначати без участи в ньому музики? Відповідь на це питання приходить негайно, автоматично: ні в якому разі! У святкуваннях ювілею Наукового Товариства, яке носить ім'я Шевченка, музика є необхідною складовою частиною — інакше ці святкування були б неповні, недосконалі, а то й абсурдні.

Нема в світі другого народу, другої нації, музика якої була б так нерозривно зв'язана з творчістю одного поета чи письменника, як це є в нас, українців, у випадку Шевченка. Були поети, які в музичній творчості своїх народів мали значний вплив на розвиток цієї ділянки, як, наприклад, Гете, Гайне, Меріке у німців, Бодлер і Верлен у французів, Пушкін у росіян, — але ролю їх усіх у музичній культурі їхніх народів ніякою мірою не можна порівняти з ролею Шевченка в українській музичній культурі, від самих початків її існування аж донині. І так, перші сольові пісні в нашій музичній літературі, Паливоди - Карпенка та Рубця у 50-их і 60-их роках минулого століття, були до слів Шевченка. Перші хорові твори — або до слів Шевченка (Лисенко), або в безпосередньому зв'язку з його творчістю (Ніщинського „Вечерниці" до Шевченкового „Назара Стодолі").

Основоположник української професіональної музики, Микола Лисенко написав понад 80 музичних творів до слів Шевченка — між ними декілька сольоспівів та обидві хорово - оркестрові кантати, „Б'ють пороги" і „Радуйся, ниво", і належать до найкращих, репрезентаційних зразків української т. зв. штучної, себто не народної музики. Від цього часу — другої половини минулого століття — до сьогодні не було й нема майже ні одного українського композитора, серед творів якого не було б композицій чи то до слів Шевченка, чи то зв'язаних з його сюжетами — як опери (Аркаса „Катерина", Вериківського „Наймичка", Данькевича „Назар Стодоля", Жуковського „Марина", Мейтуса - Рибальченка-Тіца „Гайдамаки" і ін.), симфонічні твори Данькевича „Тарас Шевченко", Придаткевича 2-га Симфонія „Тополя" і ін.), великі хорово - симфонічні твори (Людкевича „Кавказ", Барвінського „Заповіт", Рудницького „Послание", Ревуцького „Хустина" і ін.). Усі ці й десятки інших, не названих тут творів давніших і сучасних українських композиторів — це яскравий приклад зв'язку української музики з Шевченком та його впливу на неї. Він сягає навіть до чисто фортепіянової музики, доказом чого є „Три прелюдії" Лятошинського — т. зв. „Шевченківська сюїта" — написані під впливом деяких рядків з Кобзаревих поем, чи цього ж композитора „Слов'янський концерт" для фортепіяна з оркестрою, у висліді Шевченкових панславістичних ідей і мрій.

Очевидно, нічого й казати про безліч сольових пісень у нашій музичній літературі до слів Шевченка.

Отже, як можна святкувати сторічний ювілей передового українського наукового товариства, яке називається іменем Шевченка, не включивши в програму цих святкувань музику, нерозривно зв'язану з Великим Кобзарем, як нерозривним є зв'язок цієї наукової інституції з назвою „НТШ"?! Тим більше, що навіть серед дійсних членів НТШ тут, в Америці, є декілька композиторів, які мають твори до слів Шевченка чи написані під впливом його творчости.

Тому вважаю, що в зв'язку з сторічним ювілеєм Наукового Товариства ім. Шевченка необхідно було б влаштувати Святочний Концерт у великому маштабі, себто з участю симфонічної оркестри, у репрезентаційній залі (Карнегі Гол? Гантер Коледж Гол? Таллі Гол? Тавн Гол?).

На підставі довголітнього досвіду, не сумніваюся, що такий концерт був би стовідсотково успішним під оглядом не тільки мистецьким, але й матеріяльним і міг би Науковому Т-ву ім. Шевченка придбати чималі фонди, які, як загально відомо, ця заслужена установа дуже потребує для своєї наукової діяльности.

Не є таємницею, що серед нашого громадянства найбільший успіх мають власне імпрези „на велику скалю", особливо такі, які приваблюють своєю новиною: пригадаймо оркестрово - хоровий ювілейний Лисенківський концерт, влаштований в залі Гантер Коледжу Союзом Українських Хорів Америки, чи виставу опери „Анна Ярославна" — обидві ці імпрези були заповнені до останнього місця і принесли поважний прибуток.

Я глибоко переконаний, що так само було б з святочним симфонічно - хоровим концертом з нагоди сторіччя ювілею НТШ, тим більше, коли б у програмі концерту могли бути й якісь особливо атракційні точки чи виступи — а не сумніваюся, що їх можна знайти.

Отже, реасумуючи, кидаю думку: відсвяткувати сторічний ювілей Наукового Товариства ім. Шевченка не тільки науковими доповідями, виданнями тощо, відповідно з раніше наміченими плянами, але й великим, святочним, репрезентаційним концертом, який дав би доказ нерозривного зв'язку Поета з українською музикою, яка, на ділі, максимально завдячує свій розвиток — особливо в минулому столітті власне йому. І це не припадок, що найкращі, репрезентаційні твори сучасної української музики, згадані раніше (ще й з додатком „Хустини" Ревуцького) — власне до слів Шевченка.

Включивши музику — у формі згаданого святочного концерту — НТШ дало б доказ зрозуміння нерозривности з нашою загальною культурою цього генія, прізвище якого очолює цю наукову установу і є з нею нерозривно зв'язане протягом ста років.

Лука Луців

ПРО НОВІ ВИДАННЯ

Struk, Danylo. A STUDY OF VASYL STEFANYK. THE PAIN AT THE HEART OF EXISTENCE. With a Foreword by George S. N. Luckyj. Littleton, Colo. Ukrainian Academic Press, 1973. 200 pp.

Українське Академічне Видавництво видало на початку ц. р. наукову студію про творчість Василя Стефаника, яку написав професор Торонтського університету д-р Данило Струк. Це перша праця англійською мовою про цього нашого славного письменника, досі майже невідомого англомовним читачам, бо переклади К. Андрусишина та о. И. Візнюка появилися аж напередодні 100-літнього ювілею письменника, що припадав на 1971-й рік. Проф. Струк на додаток до своєї праці переклав 13 новель Стефаника англійською мовою, бо хотів дати читачеві свого трактату про С. Стефаника фактичний доказ на потвердження тих висновків, до яких він дійшов у своїй праці. В інформації для преси УАВ-во пише, що автор хотів „пов'язати творчість В. Стефаника з літературними течіями світового письменства, зокрема з теоретичними основами новелістичного жанру".

Проф. Д. Струк писав свою працю одночасно з автором цих рядків, який у минулому році видав свою монографію під заг. „Василь Стефаник — співець української землі". Д. Струк доповідав 6-го листопада 1971 р. в Ню Йорку про сюжети Стефаникових новель, скорочуючи один розділ своєї докторської дисертації. В листі до автора цих рядків він так з'ясував головний висновок своїх дослідів:

„Я доказую, що тема людської розпуки об'єднує більшість Стефаникових новель. Ця тема проявляється в різних способах. Та все ж таки можна виділити деякі головні ситуації, а саме: коли людина знаходить себе в сітях буденщини, смерти чи нужди і не може втекти. Зрозуміння, що ситуація безвихідна, біль, що переживає людина в таких ситуаціях, чи безуспішні спроби вирватися — це і є в головному сюжети Стефаникових новель".

Маючи цілу працю проф. Струка, можемо докладніше подати висновки автора про сюжети Стефаникових творів. Праця має п'ять розділів: перший розділ називається „Від письменника до політика і до газди", другий — „Критичний підхід до Стефаника", дальший — „Дефініція жанру", четвертий — „Будова Стефаникової новелі", п'ятий розділ найбільший (має 30 ст.), по-англійськи звучить "The Pain at the Heart of Existence" і є найважливіший, його важко точно перекласти на українську мову: „біль в самому зародку існування" або „біль в основі існування". Сам автор, як ми бачили вище, твердить, що „тема людської розпуки об'єднує більшість Стефаникових новель". Назва цього п'ятого розділу є підзаголовком цілої книжки. Тому ми й присвячуємо найбільше уваги цьому розділові. Якби сталося чудо і ми могли видати другим виданням свою працю про Стефаника, тоді можна було б зайняти становище до кожної новелі, які оцінює проф. Струк і які ми характеризували в нашій праці. Тут можемо зробити тільки короткі завваги щодо сміливих і цікавих висновків про сюжети Стефаникових творів та про їхню клясифікацію.

Автор твердить, що дбайливе читання Стефаникових творів показує, що в більшості новель знаходимо „людський біль", „біль як основу існування". Він пише, що між 59-ма новелями Стефаника тільки в 20-ох немає людської розпуки. Ось ці новелі: „Підпис", „Дурні баби", „Воєнні шкоди", „Червоний вексель", „Дорога", „Моє слово", „Братя" (Давня мелодія), „Дід Гриць", „Роса", „Давнина", „Morituri", „У нас все свято", „Мамин синок". Сюди автор зараховує ще сім таких творів: „Такий панок", „Засідання", „З міста йдучи", „Суд", „Палій", „Вовчиця" і „Лист". Ці твори трактує проф. Струк як „соціяльно - політичні", в яких немає того „людського болю", що його знаходимо в 35-ох новелях.

Ці новелі можна поділити, як це робить проф. Струк, на шість груп, залежно від того, яка з шістьох основних ситуацій, видних у творах Стефаника, спричиняє людині біль. Ось ці ситуації: людина в пастці бідности, людина в обличчі невідмінної втрати, людина в самітності і в старечому віці, перед неминучою смертю, коли треба вибирати і нема доброго вибору; коли людина стара-

(Закінчення на стор. 4-ій)

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

НЕОБДУМАНА ПРОПОЗИЦІЯ

У статті „За акцію проти академічного русофільства" („Свобода" з 31 березня) проф. Степан Горак подає різні поради, як боротися з москвофільством значної частини викладачів історії Східньої Европи в американських університетах. Як один із способів він, між іншим радить студентам - українцям вписатися на лекції викладача східньоевропейської історії, який фальшиво представляє історію України, в присутності цілої кляси подерти москвофільський дискримінуючий підручник, оскаржити інструктора за свідоме практикування національної дискримінації і далі заденунціювати його до університетських властей.

Порада проф. С. Горака настільки несамовита в її суті і необрахована в її наслідках, що трудно повірити, що вона вийшла від професора університету.

Пишу ці мої завваги спізнено, бо очікував, що котрийнебудь викладач університету українець запротестує проти того виступу. Але дотепер ніхто з них не обізвався, мабуть, з почуття фальшивої „солідарности" з колеґою за фахом. А лист п. Кобрина не заторкує тієї справи. Варто було б довідатися від проф. С. Горака, скільки москвофільських підручників він особисто подер перед тими клясами, де вчить, і які з того мав практичні успіхи.

Євген Перейма
Ірвінґтон, Н. Дж.

Галина Крусь

ВЕЛИКОДНЄ ЧУДО

(Із щоденника остівки)

(3)

— Апчхи! — чхнув хтось на все село.

— Воістину воскрес!—раптом почувся Ольжин дзвінкий голос. — Прокидайтеся, дівчата! Та не вдихайте так глибоко: лишіть трохи бузкового запаху й на пізніше. Прокидайтеся, не бійтеся — сон не цілком зникне: лишиться сонце, бузок у пахучій росі і веселка на стелі. Я вже кілька хвилин не сплю й намагаюся збагнути, що сталося?.. Хтось навшпиньки входив у кімнату, клав на стіл бузок і вже в присінцях, чоловічим голосом казав „Христос воскрес!"

Хто ж, як не дівчата із сусідньої кімнати! Пожартували з нас. Накрали десь бузку . . .

— Алеж він ще не цвіте! Сьогодні тільки 25-те квітня. А цей, що на столі, цілком розквітлий.

— З вечора поставили в воду, от він і розцвів . . .

— Стебла сухі, а на квітах — роса.

Спитаємо й будемо знати, як це вони зробили. Та в присінцях наткнулися на сусідів, що з такими самими питаннями вибиралися до нас: бо і їм приснився той самий сон, бо і в них бузок на столі . . .

Немов мурашня, висипалися із бараків їх мешканці. Хто поздоровив із святом увесь табір? Кілька дівчат побігли до Бльонди. Та він на всі питання тільки крутив головою: ніхто й не виходив з табору. Він же на те й стоїть тут, щоб нікого не впускати.

— Напевне пан Бец. Довідався якось про наші звичаї й зробив нам несподіванку. А потім сховався.

Ні, гер Колодязь ще в п'ятницю поїхав до Байройту, у гості до онуків. Його, Бльонду, має змінити гер Дідок, але він приїде аж через дві години. А фрау Ворона ще спить . . . (Виявляється, й Бльонда знає, як кого ми прозиваємо!)

Ну хай — замріявся — й не побачив, як хтось ходив по бараках і поздоровляв... Алеж не міг не бачити й не чути, як той хтось став посеред табору й кілька разів вигукнув „Христос воскрес!"

Таки не бачив і не чув... Якщо це примарилося їм усім, то, мабуть, так воно й було. Але він — грішник — того бачити й чути не сподівався . . .

У такому разі поздоровив нас він.

Бльонда крутить головою: як би це він зробив? Він тупіший від отієї верби: за увесь час і слова їхнього не зумів вивчити... Правда, не було й можливости: вони ж усі його обминають, з ним не розмовляють. Не так, як із паном Колодязем . . .

Нічого не довідавшись, дівчата поверталися до бараків. Та не ступили й кілька кроків, як почули гарно вимовлене „Воістину воскрес!"

— Це ви, пане, поздоровили нас! Це ж ви тількищо сказали . . .

І про що вони говорять?... Він нічого не казав, нічого й не чув . . . Це вчувається тільки їм. Він же належить до нації, що „розіп'яла на хресті Европу"... Та як би там не було, але й він радіє, що в таборі сталося чудо. Із виключно особистих причин: бо якщо вони наступний Великдень святкуватимуть удома, то це ж і його син, як лишиться живий, із війни повернеться . . .

Наша бльонда божилася, що ніяких таборових таємниць бльонді німецькій не оповідала. Вона ж мала на меті злагіднити напруження між поліцаєм і остівками! А якби оповідала, що вони про нього кажуть, то це ще збільшило б те напруження. Також запевняла, що він ні слова по-нашому не розуміє . . .

А тим часом табір перетворився на острів божевільних. Зрештою, немає значення, хто нас поздоровив. Головне — був чоловічої статі. А це значить: увесь рік буде щасливий, а в 44-му році Великдень святкуватимемо вдома, в Україні. І з радости почали христосуватися. Христосування перервав обід. (Сніданок ми одержуємо разом з вечерею, щоб не вставати рано. І кожна той сніданок увечері й з'їдає).

Після обіду можна виходити з табору, але ніхто не вийшов: губи в кожної були, немов перепічки — як покажешся на люди? Нічого іншого не лишалося, як продовжувати христосуватись . . .

— Зіно, ми вже разів сім христосувалися! — мало не плачу я.

— Справді? — ледве ворушить губами Зіна. — Я щось не пам'ятаю... Але якщо й так, то краще зайвий раз похристосуватися, ніж, не дай, Боже, когось обминути. Бо це ж така радість, така радість: за рік будемо вдома!

. . . Уперше і вечерю й сніданок кожна лишила назавтра . . . Кінець)

НАУКОВЕ ТОВАРИСТВО ІМ. ШЕВЧЕНКА 100 РОКІВ БУДУЄ СВІТЛЕ МАЙБУТНЄ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ НА НАЙТРИВКІШИХ ОСНОВАХ НАУКИ, ЗНАННЯ І ПРАВДИ. ДОПОМОЖІМО ЙОМУ В ЦЬОМУ ЩЕДРОЮ ПОЖЕРТВОЮ НА ЙОГО ЮВІЛЕЙНИЙ ФОНД!

SHEVCHENKO SCIENTIFIC SOCIETY
302 WEST 13th STREET NEW YORK, N.Y. 10014

ГОЛОВНА УПРАВА ОБ'ЄДНАННЯ УКРАЇНСЬКИХ ПРАВОСЛАВНИХ СЕСТРИЦТВ у США

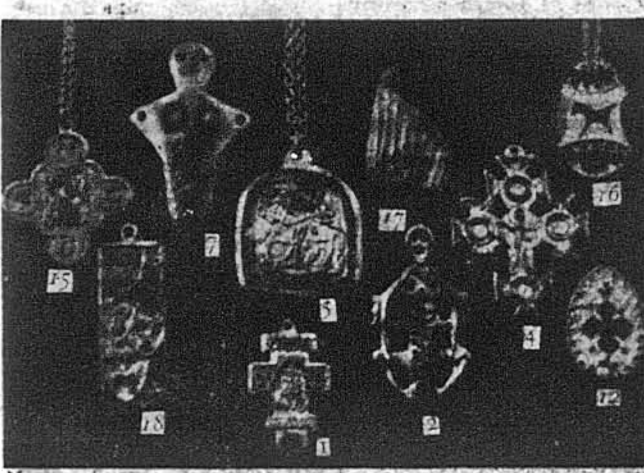
запрошує Парафіяльні Сестрицтва організовано прибути

в неділю, 6-го травня 1973 року
до Осередку УПЦ в Бавнд Бруку

та взяти участь у

Посвяченні Пропам'ятної Таблиці і Калини

посадженої Управою Об'єднання біля Церкви-Пам'ятника в пошану мільйонів Матерів і Дітей, замучених голодом 40 років тому в Україні, з наказу комуністичної влади.

BY SZONK-RUSYCH

Дукати, медальйони, хрести.

1.	Карпатський хрест, срібло, емаль	$17.00
2.	Фібула, срібло	17.00
4.	Карпатський хрест, срібло	18.00
5.	Св. Юрій, срібло, емаль	17.00
7.	Фібула, срібло	18.00
12.	Писанка, срібло, емаль	17.00
15.	Хрест, Мадона, срібло, емаль	15.00
16.	Писанка, срібло, емаль	18.00
17.	Вандура (шпилька), срібло, емаль	18.00
18.	Хор, срібло, емаль	17.00

NORM ENAMEL ART GALLERY
13 East 7th Street New York, N.Y. 10003

ПРЕЗИДЕНТ НІКСОН ПОДАВ НА РОЗГЛЯД КОНГРЕСУ пропозиції про зміни у податковому законодавстві, на основі яких, між іншим, багаті особи не матимуть змоги використовувати окремі постанови закону в такий спосіб, щоб не платити доходового податку. Передбачена також зміна податкових реформ, щоб облегшити платникам податків виготовлювання звідомлень. Критики пропозицій Адміністрації кажуть, що ці пропозиції не вичерпують проблеми і нічого суттєвого не вносять до існуючого податкового законодавства.

КУРАТОРІЯ МУЗЕЮ ЦЕРКВИ-ПАМ'ЯТНИКА

запрошує на

ВІДКРИТТЯ ВИСТАВКИ ТВОРІВ УКРАЇНСЬКИХ МИСТЦІВ

що відбудеться в суботу, 5-го травня, о год. 1-ій по полудні, в головному будинку новопридбаного мастку Української Православної Церкви в С. Бавнд Бруку, Н. Дж.

Більшість виставлених творів призначена мистцями на фонд розбудови Музею і постійної Мистецької Галерії при ньому. Для любителів мистецтва трапляється НАДЗВИЧАЙНА НАГОДА придбати за доступну ціну, твори наших мистців (олія, пастель, акварель, графіка, емаль) і цим спричинитися до дальшої розбудови установ української культури в Бавнд Бруку.

Призначені на продаж твори можна буде придбати в суботу, 5-го травня, між 1-ою і 6-ою по полудні та в неділю, 6-го травня, між год. 12-ою і 6-ою по полудні. Ціни подані в спеціяльному каталозі, який відвідувачі одержать при вступі на виставку. Вступ за добровільними датками.

УКРАЇНСЬКА ВІЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК у США

ПЛЕНАРНА КОНФЕРЕНЦІЯ

присвячена

40-РІЧЧЮ ГОЛОДУ НА УКРАЇНІ В 1932-1933 РОКАХ

ПРОГРАМА:

ВАСИЛЬ ОМЕЛЬЧЕНКО — відкриття
Т. М. СОСНОВИЙ — „Голод на Україні в 1932-1933 роках"
ВСЕВОЛОД ГОЛУБНИЧИЙ — „Безпосередні економічні причини і наслідки голоду на Україні в 1932-1933 роках"
ВОЛОДИМИР ДУШНИК — „Голод на Україні в 1932-1933 роках в американській пресі"
ЙОСИП ГІРНЯК — Читання уривків з творів українських письменників про голод на Україні в 1932-1933 роках
Виставка матеріялів про голод на Україні в 1932-1933 роках.

Конференція відбудеться

в суботу, 19-го травня 1973 року о 2-ій годині дня
в приміщенні АКАДЕМІЇ, 206 Вест 100-та вул., Ню Йорк, Н. Й.

ЗАКЛИК ДО ГРОМАДЯНСТВА!

У зв'язку із приїздом Їх Блаженства Кир Йосифа, українське жіноцтво Філядельфійської округи влаштовує виставку народного мистецтва в дні 13-го травня ц.р. у Філядельфії. Експонати з цісї виставки будуть опісля передані, як дар української громади, до музею Їх Блаженства в Римі.

Музей в Римі охоплює твори церковного, образотворчого і народного мистецтва та історичних пам'яток. Особливо бажані є: народна ноша (чоловіча і жіноча), деревОрізьби, вироби з металю, кераміки та народні тканини.

Багато з нас має призабуті речі музейної вартости, які під сучасну пору є так дуже побажані для наших музеїв у вільному світі.

Їх Блаженство Блаженніший Кир Йосиф, доцінюючи значення та вагу такого культурного осередку, оснував в Римі музей і докладає всіх зусиль, щоб цей музей, який відвідують туристи з цілого світу, належно вивінувати. Тому не жаліймо труду вишукати і доставити на подані внизу адреси все, що пов'язане з українською культурою (старі книги, гроші, медалі й ін.) та з народним мистецтвом. Кожна річ буде закаталогована і передана Їх Блаженству.

Адреси, де можна складати експонати і телефони, на які проситься звертатися по інформації:

Філядельфія, Па.:
Г. Крохмалюк, 2331 Brown Street, тел.: 236-1391;
І. Ванчицька, 5031 N. 12th Street, тел.: 455-1865;
Т. Ганушевська, 751 N. Corinthian Ave., тел.: 763-8302.

Честер, Па.:
Я. Кобрин, тел.: 874-24076.

Трентон, Н.Дж.:
Д. Кузик, тел.: 393-1297.

За Комітет виставки народного мистецтва: Ірена Медуха, Теофіля Ганушевська, Ірена Ванчицька, Іванна Климовська.

В АЛМА-АТІ ВІДБУВСЯ КІНЕМАТОГРАФІЧНИЙ ФЕСТИВАЛЬ

Алма-Ата, Казахстан. — 27-го квітня тут закінчився VI Всесоюзний фестиваль кінематографістів СССР, на якому був зроблений огляд фільмів з. 1972 року. При цій нагоді кращі фільми були відзначені нагородами і преміями. Спеціяльну премію призначено кінокартині „Вітчизна", присвяченій відзначенню 50-річчя СССР.

ЕНЕРГОДАР — НОВЕ УКРАЇНСЬКЕ МІСТО

Енергодар. — Містечко на березі Каховського моря, що виросло на базі селища будівельників Запорізької ДРЕС, дістало тепер офіційну назву „Енергодар". ДРЕС, нова гидроелектростанція, яка за потужністю дорівнюватиме шести нинішнім Дніпрогесам.

УКРАЇНСЬКЕ ВІЛЬНЕ КОЗАЦТВО СТАНИЦЯ в НЮАРКУ, Н. Дж.
ділиться сумною вісткою з Членами і Громадянством, що

сл. п. Інж.
ІВАН КАЛИНОВИЧ

полковник Військ Українського Вільного Козацтва, упокоївся в Бозі, дня 27-го квітня 1973 року на 79-му році трудолюбивого життя.

ПОХОРОННІ ОБРЯДИ відбулися 30-го квітня 1973 року з церкви св. Івана Хрестителя на цвинтар Evergreen в Елизабет, Н. Дж.

Опечаленій Родині висловлює глибоке співчуття

УПРАВА СТАНИЦІ УВК

В ПЕРШУ БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ
нашого Найдорожчого і Незабутнього
МУЖА, БАТЬКА і ДІДУСЯ

бл. п.
Проф. ІВАНА ВИНАРА

б. директора дівочої гімназії ім. І. Кокорудзів у Львові
буде відправлена

ЗАУПОКІЙНА СЛУЖБА БОЖА З ПАНАХИДОЮ

у вівторок, 8-го травня 1973 року
о год. 9-ій рано
в церкві св. Духа, Акрон, Огайо

Приятелів і Знайомих просимо згадати Покійного в своїх молитвах.

РОДИНА

Замість квітів на свіжу могилу
бл. п. СТЕФАНІЇ БЕДРІЙ
зложили 25.00 долярів
на Фонд Кардинала Йосифа Сліпого

Еміліи і д-р Олександер САНОЦЬКІ
Оксана і інж. Василь ЛЕВИ

Замість квітів на свіжу могилу
бл. п. Пані Професор ЛІДІЇ ШЛЯХТИЧЕНКО
Видатного і Заслуженого Українського Педагога
складаємо 30.00 долярів
на ювілейний фонд „Українського Історика".

Любомир ВИНАР з Родиною

СОРОКОЛІТТЯ ВЕЛИКОГО ГОЛОДУ

Провідна Неділя, 6-го травня 1973 року

ОСЕРЕДОК УКРАЇНСЬКОЇ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ

в С. Бавнд Бруку, Н. Дж.

ПОРЯДОК ЖАЛОБНИХ УРОЧИСТОСТЕЙ:

Год. 9-та ранку — СОБОРНА СВ. ЛІТУРГІЯ, відправу якої очолять Владики Митрополит МСТИСЛАВ, Архиєпископ МАРКО і Єпископ КОНСТАНТИН.

Год. 11-та ранку — ВСЕНАРОДНА ПАНАХИДА за душі жертв Великого Голоду перед Церквою-Пам'ятником. Слово перед Панахидою виголосить Владика МСТИСЛАВ, а після неї Голова Об'єднання Українських Письменників „Слово" п. ГРИГОРІЙ КОСТЮК.

Год. 12-та дня — ПОСВЯЧЕННЯ ПАМ'ЯТНИКІВ над могилами бл. п. Владик Митрополита ІОАНА і Архиєпископа ВОЛОДИМИРА. Тоді ж посвячення калини над символічною могилою жертв Великого Голоду, що її посадило Об'єднання Сестрицтв УПЦ в США.

По полудні того ж дня, в головному будинку новопридбаного мастку, ВИСТАВКА і продаж творів українських мистців, дохід з якого вони призначили на розбудову установ культури в Бавнд Бруку.

Місце для постою самоходів визначено на терені нового мастку, в'їзд з Division St.

КОНСИСТОРІЯ
УКРАЇНСЬКОЇ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ в США

В ТОРОНТІ
в суботу, 5-го травня і в неділю, 6-го травня

ВІТАЄМО
Їх Блаженство
Кир ЙОСИФА

Голову
Помісної Української
Католицької Церкви

в 10-річчя
звільнення
із сибірських
каторг

Субота, 5 травня, год. 7:30 вечора
Летовище „Малтон": Привітання Їх Блаженства

Неділя, 6 травня, год. 3:00 по пол.
Maple Leaf Gardens, 60 Carlton St., Toronto

Благодарственна Свята Літургія та Концерт

Повідомляємо Українське Громадянство, що по довгій хворобі, упокоївся в Бозі 27-го квітня 1973 року

Полковник Інженер
ІВАН КАЛИНОВИЧ

старшина Української Армії, член Вищого Проводу Гетьманського Руху і заслужений діяч Української Гетьманської Організації.

ПОХОВАНИЙ 30-го квітня 1973 р. на цвинтарі Evergreen в Елизабеті, Н. Дж.

Вельмишановній Дружині і всій Родині висловлюємо глибоке співчуття.

ПРЕЗИДІЯ і УПРАВА РАДИ ГЕТЬМАНСЬКОГО РУХУ
ГОЛОВНА УПРАВА УКРАЇНСЬКОЇ ГЕТЬМАНСЬКОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ АМЕРИКИ (УГОА)

Замість квітів на свіжу могилу
бл. п. Марії Юськів
жертвують на „Церкву в Потребі":

1.	Кредитова Кооператива „Тризуб"	$20.00
2.	Хлиста Микола	10.00
3.	Гудзоцький Петро	10.00
4.	Гуда Степан	5.00
5.	Волощук Володимир	5.00
6.	Бабич Петро	5.00
7.	Фиковит Антін	5.00
8.	Фиковит Іван	5.00
9.	Бик Іван	5.00
10.	Деогиипин Іван	5.00
11.	Іваницький Іван	5.00
12.	Бурий Михайло	5.00
13.	Жабінський Стефан	5.00
14.	Інж. Печенюк Василь	3.00
15.	Содук Василь	3.00
16.	Сметанюк Микола	3.00
17.	Гнесь Олекса	2.00
	Разом	$101.00

Замість квітів на свіжу могилу
мого Шкільного Товариша
сл. п. д-ра ЯКОВА ГУМОВСЬКОГО
складаємо 25.00 долярів
на Ювілейний Фонд НТШ.

Шановній Родині складаємо найщиріші наші співчуття.

Богдан і Іза БОЯРСЬКІ

В пам'ять нашого Дорогого
Д-ра ВІКТОРА САЙКЕВИЧА
складають на „Церкву в Потребі":

СИВЕНЬКІ	$100.00
СТАСИШИНИ	10.00
РАДЬО	5.00

Замість квітів на свіжу могилу Дорогої Вуйнки
бл. п. ЗЕНОВІЇ САЛАМОН
складаємо 25.00 долярів
на Фонд Верховного Архиєпископа Української Католицької Церкви.

Мгр Олексій КМІЦИКЕВИЧ з Родиною
в Чикаго, Ілл.

Повідомляємо всіх Рідних, Приятелів, Друзів та Знайомих, що дня 27-го квітня ц. р. з Волі Всевишнього, відійшов у Вічність, заосмотрений Найсвятішими Тайнами, наш Найдорожчий МУЖ, ТАТО, ДІДУСЬ та БРАТ

сл. п. Інж.
ІВАН КАЛИНОВИЧ

народжений дня 27-го травня 1893 р. на Полтавщині.

ПОХОРОН відбувся дня 30-го квітня 1973 р. Тлінні Останки Покійного похоронено на цвинтарі Evergreen в Елизабет, Н. Дж.

Горем прибиті:

дружина — МИРОСЛАВА з дому ОСТАПЧУК
син — БОГДАН з дружиною СВЯТОСЛАВОЮ
дочки: МАРТА ПЕТРИШИН з мужем МИХАЙЛОМ
ІРЕНА ВАСНЯК з мужем НЕСТОРОМ
МАРІЯННА
внуки: МАРІЯННА, ТЕТЯНА, ДАНИЛО, НАТАЛКА, ХРИСТИНА, ІВАСЬ, АНДРІЙЧИК, ДЖЕНИФЕР
сестра — КАТЕРИНА
брат — БОРИС
та близька і дальша Родина в Україні, Европі, ЗСА і Канаді

Ділимося сумною і болючою вісткою з Рідними, Знайомими, Приятелями і Ветеранами Визвольних Змагань, що в неділю, 15-го квітня 1973 р. по важкій недузі упокоївся в Торонті, Канада, на 77-му році життя

Інж. Агрономії
МИХАЙЛО ДЕВОССЕР

бувший сотник УСС, учасник Визвольних Змагань, директор господарського ліцею в Черниці, довголітній голова Станиці Братства УСС в Торонті, член Української Стрілецької Громади, Українського Відділу Канадійського Легіону, української Свято-Миколаївської Церкви, Народного Союзу і інших суспільно-громадських організацій.

Горем прибиті у глибокому смутку:

дружина СТЕФАНІЯ
сестри: ЕМЕЛІЯ ВАСИЛИК з родиною
д-р СОФІЯ ДЕВОССЕР
ОЛЬГА ДЕВОССЕР
ТЕОФІЯ КОЛОСЕВИЧ з родиною
сестрінок митрат о. д-р МИХАЙЛО ВАСИЛИК у Франції
Близька і дальша Родина в Україні, Канаді, Америці, Польщі і Австралії

Замість квітів, проситься складати пожертви на пропам'ятний Фонд Фундації ім. Т. Шевченка при Комітеті Українців Канади, вул. 191 Ліппінкат, Торонто, або на Патріярший Фонд.

ФІЛЯДЕЛЬФІЙСЬКА ГРОМАДА...

(Закінчення зі стор. 1-ої)

вищі як і під час цілого побуту Верховного Архиєпископа на терені Філядельфії будуть сповняти українські комбатанти з рамени Координаційного Комітету Українських Комбатантських Організацій міста Філядельфії, голова якого сот. Микола Алексевич та голова філядельфійської Станиці кол. вояків 1-ої Української Дивізії УНА Роман Клос, як командант Служби Порядку, входять до Громадського Комітету.

На другий день, в неділю, 13-го травня, буде відслужена Архиєрейська Служба Божа в год. 10:30 рано на площі перед головним будинком поміщень Сестер Василіянок на Факс Чейсі, де в той день, в другу неділю травня, відбувається традиційний щорічний відпуст. Є сподівання, що в цих Богослуженнях в неділю візьме участь понад десять тисяч осіб з Філядельфії та околиць, що вже заповіли свій приїзд численними автобусами.

В дальшому порядку в неділю після Богослужень передбачується двогодинну перерву на обід, а о 3-ій год. по пол. відвідини Блаженнішим Верховним Архиєпископом виставки образів та експонатів народного мистецтва, які опісля будуть передані, як дар української громади Філядельфії, до музею Їх Блаженства в Римі. Виставка буде відкрита цілий день.

Зчерги, о 5-ій год. по пол. передбачене посвячення угольного каменя в церкві св. Благовіщення у Мелров з Парк (раніше заповіджений через непорозуміння бенкет тамже — відкликаний), а вечером о 7-ій год. в готелі Шератон при Кенеді Булеварді і 17-ій вул. всегромадський Привітальний Бенкет в пошану Достойного Гостя.

В понеділок, 14-го травня о 9-ій год. рано Верховний Архиєпископ відслужить св. Літургію в церкві Христа-Царя на Найставні при вул. Каюґа, а по полудні виїзджає вже до Нюарку, де того самого дня вечером о 7-ій год. відслужить Молебен та посвятить іконостас.

Бенкетово-програмова Комісія Громадського Комітету повідомляє, що квитки вступу на Привітальний Бенкет у Філядельфії в неділю, 17-го травня в ціні 25 дол. від особи для дорослих та 15 дол. для молоді треба набувати заздалегідь не пізніше четверга, 10-го травня (чеки виставляти на „Кардинал Й. Сліпий Фонд" в канцеляріях Катедрального храму, СУК „Провидіння", парохіяльних урядах та в крамниці „Оріон", „Космос" і Щадниці „Тризуб" у Філядельфії.

Шевченківська Академія в Рочестері

Участь у цій академії, головно, брали молодечі сили. Відбулась вона 11 березня ц.р. в залі Істридж гайскул. Чистий дохід призначено на Українську Рідну Школу. „Заповіт" відспівав мішаний хор української католицької церкви Богоявлення, при співучасті хористів української католицької церкви св. Йосафата і української автокефальної православної церкви св. Покрови, під батутою інж. Ярослава Матковського. При фортепіяні — Анна Сороктей. Промовляв д-р Стефан Чорній. Дует на акордеоні виконали Івась і Ліля Ющук, учні української школи при церкві св. Покрови. „Хвала Шевченкові" — деклямація Павла Диги і Олександра Нечепуренка, учнів школи при церкви св. Покрови. „Плавай, плавай, лебедоньку" з поеми „Тополя", муз. Стеценка, — сольо Мирослави Петрик (сопрано). Збірну деклямацію виконали учні Української Рідної Школи ім. Тараса Шевченка при УККА. „Безмежне поле", сл. І. Франка, муз. М. Лисенка, „Ой ти дівчино з оріха зерня", сл. І. Франка, муз. А. Кос-Анатальського, сольоспів Миколи Єйни (баритон), при фортепіяні Яромир Приймак. „Летить галка через балку", муз. М. Гайворонського, „Україно", муз. М. Гайворонського та в'язанку народних пісень виконали учні струнної оркестри „Юні кобзарі", диригент Ярослав Глушко. Відтак мішаний хор під диригентурою інж. Ярослава Матковського виконав ще дві пісні.

Б. В.

ПРО НОВІ ВИДАННЯ

(Закінчення зі стор. 2-ої)

ється втекти від неминучого. До окремих груп належать такі новелі:

Убозство спричиняє біль героям у таких творах як „Осінь" і „Сон"; людина борюкається з н е в ідмінною втратою в новелях: „Синя книжечка", „Шкода", „Камінний хрест", „Майстер", „Стратився", „Кленові листки", „Вона — земля", „Виводили з села", „Марія", „Сини", „Діточа пригода", „Шкільник"; біль людини в пастці самотности старечого віку бачить автор в цих творах: „Портрет", „Вечірня година", „Ангел", „Сама самінька", „Свят-вечір", „Діти", „Озимина".

Людину перед неминучою смертю маємо в творах: „Нитка", „Скін", „Гріх" (Вдова Марта) і „Межа". Герої стараються втекти від неминучого в новелях: „В корчмі", „Май", „Басараби" і „Злодій". Касіяниха в новелі „Гріх" (Думає собі Касіяниха), Лесиха з „Лесевої фамілії"), Гриць Летючий („Новина"), стара Вережиха („Мати"), батьки Катрусі з новелі „Катруся" не мають вибору, бо на що вони не рішилися б — буде трагічний кінець. Сюди з а раховує проф. Струк і новелю „Побожна", в якій Семен або мусів зносити прискіпки „побожної" жінки, або її вибити.

Проф Ю. Луцький в односторінковому вступі вияснив ціль цієї студії, т в е р д я ч и, що автор пробує дійти до кореня Стефаникового мистецтва. Він в і д к инув стандартні ідеологічні пояснювання Стефаникових новель, які виходять із націоналістичної або соціялістичної доктрини. Проф. Струк пробує оцінити Стефаника як майстра - мистця. Та після цього проф. Луцький злагіднив становище автора тим, що додав ще таке речення: „В дійсності, його метода об'єднує різні підходи і не ігнорує соціяльного та національного тла".

На думку д-ра Струка, Стефаник не знайшов належного признання поза межами України тому, що з нього наші критики зробили співця українського вбогого села. Гадаємо, що тут треба б додати, що автор „Синьої книжечки" втішався доброю славою в польській, чеській і російській літературах, бо цими мовами появилися були численні переклади. Англійські переклади Стефаникових творів появилися аж тепер, а про французькі книжкові видання Стефаника ще й досі не чувати. А втім, що могло бути новиною тоді, коли появилася „Синя книжечка", те тепер уже має понад 70 років. Та все ж таки видані в Канаді окремим виданням Стефаникової новелі здобули поважний успіх.

Наприкінці кілька загальних заввағ до цієї дуже сумлінно написаної праці нашим молодим науковцем, який належить до тих нечисленних між численними нашими професорами у вищих американських школах, що опрацьовують українську тематику. Деякі з наших письменників думають, що коли вони не будуть підкреслювати українськости своїх героїв, то це влегшить їм вступ до чужих літератур і принесе їм скорше славу. Вони не знають, що й тут грає ролю політика, і якби Україна була самостійна, то напевно наша література була б більше відома у світі. Пишемо про це тому, бо і проф. Струк пише, що хоч герої Стефаникових творів в більшості „це звичайні селяни з його рідного Покуття, Стефаникові вдалося в малюнку їхнього болю показати загальний біль, який лежить в основі існування".

Ми не можемо докладно писати про окремі твердження автора, який у 20-ох новелях Стефаника не знаходить „болю існування". Цього болю немає і в деяких тих, що їх зарахував автор до творів із розпукою. От назвім „Озимину", в якій старий дід готов умирати: „Я вже своє відбув, я контентний, мені нічого не бракне".

Немає „болю існування" і в „Нитці", де Семениха щаслива, бо кілько дітей вона не народить, то її чоловік всіх нагодує". Не кічається розпукою „Вона-земля", бо „Данило і Семен співали до зорів, а на зорях ковані вози заклекотіли, і Данило вертав додому". Це можна сказати і про інші твори.

Сам Стефаник мав би деякі застереження до головного твердження автора. Стефаник казав на своєму ювилеї у Л ь в о в і: „Все те найкраще, що я мав написати, я не написав... Бо як ви годні списати всю ту красу, на яку дивляться ввесь час ваші очі на селі... Я застерігаюся проти песимізму. Бо те, що мужик не має що їсти, так само, як ви, те, що він ломить собі голову над хлібом або вмирає, то це не є ніякий песимізм" (Василь Стефаник у критиці, ст. 98).

Коли б „біль існування" чи розпука об'єднували більшість Стефаникових творів", як гадає проф. Струк, то автор „Синів" не міг би захоплюватися твором Келлера, з якого переклав таке речення: „Та пішов бурлак у світ та шукати мав хліба-соли, та вернув бурлак та підніс чічку у долоні". Стефаник читав засновника екзистенціялізму данського філософа Сьорена Кіркеґарда (1813-1855), але досі ніхто не порушував проблеми, чи український письменник перейнявся був думками цього католицького автора.

Ми маємо свої думки про висновки, до яких дійшов проф. Струк, і своїми заввагами зовсім не хочемо зменшити заслуги автора нової і дуже цінної студії, першої а н г л і й с ь кою мовою, про творчість найбільшого нашого новеліста — Василя Стефаника, з творчістю якого так повно познайомлено англомовного читача. Бажаємо молодому авторові дальших успіхів на ним вибранім полі!

Вступайте в члени УНСоюзу!

ШЕЛЕСТ — „БУРЖУАЗНИЙ НАЦІОНАЛІСТ"?

(Закінчення зі стор. 2-ої)

відно змінити всю свою політичну тактику останніх років усі ті українські політичні кола, які вимагали від нас рахуватися з „реалітетами" і провадити т. зв. „реальну політику". Справжні реалітети — це безоглядне поневолення, безоглядна русифікація України, невхильне прямування до здійснення постуляту „злиття націй".

Як маємо ми, вільні українці, реагувати на таку винищувальну супроти України політику Москва? Я не знаходжу нічого іншого, як те, що сказано на кінці нашої вже згадуваної статті. Як маємо реагувати? В кожному разі не пом'якшенням нашого стовідсоткового негативного наставлення до совєтсько - російського окупаційного режиму і не шуканням якоїсь — на наш погляд, неможливої — згоди з Москвою, щоб, як то дехто вже пропонував, „умилостивити" Москву й одержати з її ласки якісь полегші для України. Москва „вірить" лише в силу. І тому лише наші невгнуті самостійницько - державницькі позиції, лише наші протести й викривання злочинів окупаційного режиму в Україні можуть якоюсь мірою вплинути на поставу московського проводу.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНСоюзу

НЕДІЛЯ, 6-го ТРАВНЯ 1973 р.

СИРАКЮЗИ, Н. Й. Річні загальні збори Т-ва Укр. Січ 39 Відд. о год. 3-ій по пол. у відділовому бюрі. На порядку: відчитання протоколу, звіти Управи і К. Комісії, дискусія та вибір нової Управи і К. Комісії. Якщо на означений час не явиться вимагане статутом число членів, збори відбудуться півгодини пізніше і будуть правосильні. Збирання членських вкладок в суботу від год. 7-10 веч., в неділю від 12-3 по пол. — Управа.

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ УНСОЮЗУ!

ТАРЗАН, Ч. 6926. Урурці щасливі, що мають кріси

FOR LONG TIME YOU WANTED GUNS TO KILL LIONS--NOW WE HAVE GUNS! WHEN I POINT GUN AT MEN WHO TAKE TARZAN, YOU DO SAME... AND PULL THIS SMALL LEVER THAT MAKES GUN SHOOT!!

BIG JOKE, MITI! EVIL MEN THINK WE HAVE ONLY ARROWS AND SPEARS! WE GIVE THEM BIG SURPRISE!

TARZAN, MEANWHILE, IS STILL TRYING TO USE HIS NUMBED LEGS.

Від довгого часу ви хотіли мати кріси, щоб вбивати ними левів — тепер маємо кріси! Коли я скерую кріс на людей, які тримають Тарзана, то ви зробіть те саме — і потягніть за той маленький важіль, який робить те, що кріс стріляє!

Добрий жарт, Міті! Злющі люди думають, що ми маємо тільки луки і списи! Зробимо їм велику несподіванку!

У тому часі Тарзан все ще пробує покористуватись своїми немічними ногами...